

Jelle Medema (19)
van de Makkelijke
Moestuin

‘Als ik het kan, kan iedereen het’

Kom bij Jelle niet aan met vragen over welk spinazieras de beste kiemkracht heeft of hoe je komkommers moet enren. Jelle vindt zichzelf geen moestuinexpert en heeft ook helemaal niet de ambitie om een deskundige te worden. Sterker nog, zijn uitgangspunt is juist dat wanneer het hém lukt om zonder noemenswaardige groenkennis groente en fruit te verbouwen, het ieder ander zeker ook moet lukken. Zijn onlangs verschenen boek Jelle’s Makkelijke Moestuin is dan ook eerder een praktische gids dan een diepgravend naslagwerk geworden.

TEKST: JACQUELINE LEENDERS

Elf jaar geleden kreeg de toen achtjarige Jelle Medema van zijn ouders een stukje land om te moestuinieren. Planten hadden altijd al zijn interesse en hij wilde graag zelf groenten verbouwen. „Het eerste resultaat was hartverscheurend slecht”, herinnert Jelle zich nog. Veel verder dan vier radijsjes en één zuur tomaatje kwam hij niet. Hij gooide de handdoek in de ring maar ergens bleef het moestuinbloed toch kriebelen. Zijn moeder Saskia Naber zette hem op het juiste spoor door hem het boek Square Foot Gardening van de Amerikaan Mel Bartholomew cadeau te doen, een boek over de vierkante-metermoestuin.

Het tuinieren in bakken bleek een stuk gemakkelijker dan tuinieren in volle grond en kostte verbluffend weinig tijd, ontdekte de inmiddels veertienjarige Jelle. Heel handig want hij moest zijn tijd verdelen tussen school, computeren en skaten en vond zichzelf ook nog ‘een beetje lui’. Jelle was zo enthousiast over het resultaat dat hij zijn methode wereldkundig maakte op de inmiddels razend populaire website www.makkelijkemoestuin.nl

Daarna dook iedereen op hem. In kranten en tijdschriften verschenen artikelen over Jelle’s moestuin en ook kreeg hij een cameraploeg op bezoek. Inmiddels zijn we weer vijf jaar verder en heeft Jelle een baan als grafisch vormgever en volgt hij een opleiding in die richting, hij speelt gitaar in een bandje, is nog steeds dol op computeren en woont op kamers in de stad Groningen. Nou ja, op ‘kamers’... „Ik heb één piepklein kamertje en ik mis het tuinieren wel”, zegt hij. „Gelukkig verhuis ik binnenkort naar een iets betere kamer

met een balkon en daar wil ik zeker een moestuinbak op zetten.”

Goed materiaal

Zijn ouders wonen niet heel ver weg en Jelle is nog regelmatig thuis in de tuin te vinden. „Veel tijd ben ik er niet mee kwijt. Als je de bak hebt en je gebruikt de goede grondmix dan hoef je daarna alleen maar te zaaien, water te geven en te oogsten, meer werk is er niet. Het is wel belangrijk dat je een goede bak hebt, want er worden wel kant-en-klare bakken verkocht van heel goedkoop hout die na één seizoen al uit elkaar vallen.”

Achter de ouderlijke woning van Jelle staan inmiddels een heleboel bakken, maar dat komt omdat Jelle’s moeder ook enthousiast is gaan moestuinieren. Jelle: „Ik denk dat we nu 16 bakken hebben, in allerlei soorten en maten. Daar zitten hele kleintjes tussen, maar ook hele grote. Als je zoveel bakken hebt, is het gemakkelijk om er even met de tuinslang langs de lopen, maar bij één bak volstaat een emmer met een bekertje.”

Jelle zaait waar hij zin in heeft en denkt daar verder naar eigen zeggen weinig bij na: „Ik houd er wel rekening mee dat er op een plek waar een plant van de nachtschadefamilie heeft gestaan,

Jelle over de juiste grond

Volgens Jelle is een groot deel van het succes van de Makkelijke Moestuin te danken aan de grondmix die hij gebruikt. Deze MM-mix is ontwikkeld door Mel Bartholomew en bestaat uit:

- 1/3 deel gemengde compost
- 1/3 deel turfmolm
- 1/3 deel vermiculiet

„In een gewone moestuin wordt aanbevolen dat je je grond minstens 30 cm moet bewerken. Liever nog 45 cm. Ik heb inmiddels ervaren dat 15 cm van de MM-mix meer dan genoeg is voor bijna al mijn planten. Zeker als ik goede compost gebruik.

Een plant gebruikt zijn wortels om vocht en voeding uit de grond te halen. Als een plant in aarde staat die niet veel voedsel en water bevat, moet hij dus veel langere wortels maken om toch voldoende binnen te krijgen. Dat kost veel energie. Je krijgt dan ook kleine planten. Met enorme wortelkluiten, dat wel.

De luchtigheid (of losheid) van de grond speelt daarbij ook een rol. In harde, aangestampde grond doen planten het gewoon minder goed. In de MM-mix hebben de planten vaak vrij kleine wortels. Ik verbaas me er nog altijd over als ik (de restanten van) een plant uit een bak haal: soms zijn het enorme planten met een heel klein kluitje wortels. Toch is dat wel logisch. De mix heeft immers alles wat de planten nodig hebben: voeding, vocht en lucht. De wortels hoeven geen lange weg af te leggen om alles te verzamelen. Daarom hebben enorme planten als kolen, tomaten en zelfs zonnebloemen genoeg aan een vak van 30 bij 30 cm met 15 cm mix en blijven de wortels meestal netjes in het eigen vak. Toch maak ik mijn bakken in de tuin wel iets dieper dan 15 cm (18-20 cm) omdat ik dan minder snel over de rand mors als ik weer compost toevoeg. Bovendien zakt de mix in de loop van het seizoen altijd wat in.

Er kleven eigenlijk maar twee kleine nadeeltjes aan de 15 cm diepe MM-mix: je worteltjes worden niet langer dan 15 cm (maar wel lekker dik!) en de laag is niet diep genoeg om topware planten zoals rode kool overeind te houden. Beide nadelen kan je trouwens eenvoudig opheffen door een extra verdieping bovenop je vak voor lange wortels te zetten of genoeg te nemen met kortere exemplaren en topware planten wat extra te steunen. Daar is wel mee te leven, toch?”

De mix kun je zelf maken maar is inmiddels ook via de website van Jelle te koop.

daarna een plant van een andere familie komt. Verder kies ik zoveel mogelijk opgaande planten zodat je op minder ruimte meer kunt oogsten. Zo koop ik zaad van een courgetteras dat klimt. Dan kun je in een vakje van 30 bij 30 cm een gigantische courgetteplant laten groeien waar je flink van kunt oogsten. Die opgaande planten zorgen er ook nog eens voor dat de bakken er geweldig mooi uitzien."

Genoeg plannen

Voor de klimmers ontwierp Jelle zelf een klimrek van verwarmingsbuizen en tuingaas. Ook dit klimrek past binnen zijn filosofie dat de moestuin niet te duur maar wel heel duurzaam moet zijn. Jelle is namelijk niet zomaar een moestuinier, hij heeft een missie. „Wat ik graag wil, is dat de Makkelijke Moestuin op scholen wordt toegepast. Scholen zijn wel bezig geweest met schooltuintjes maar vaak mislukken die projecten omdat het voor de kinderen te moeilijk is om de tuinen zelfstandig te onderhouden en de scholen moeite hebben om vrijwilligers te vinden om het werk te begeleiden. Op scholen hier in de buurt hebben

Jelle kijkt verder dan de landsgrenzen: "Voor ontwikkelingslanden is de Makkelijke Moestuin ook heel geschikt."

we met de Makkelijke Moestuin geëxperimenteerd en is gebleken dat zelfs kleuters voor een moestuinbak kunnen zorgen."

Voor Jelle gaat het er niet alleen om dat de kinderen groente en fruit leren telen: „Nederlandse kinderen eten vaak zo slecht met weinig groenten. Als ze de groenten zelf verbouwen, eten ze hun eigen oogst wel op en zo leer je ze spelenderwijs dat groente eten heel gewoon is en zullen ze dat ook in hun verdere leven blijven doen."

De grens over

Een andere missie van Jelle is de verhoogde bak zoals hij hem jaren geleden al voor zijn opa ontwierp. Zo is moestuinieren ook mogelijk voor mensen die niet zo gemakkelijk door de knieën kunnen of in een rolstoel zitten. Als het aan Jelle ligt, worden de bakken massaal geïntroduceerd bij verzorgingshuizen. Maar zijn ambitie gaat nog verder. „Voor ontwikkelingslanden is de Makkelijke Moestuin ook heel geschikt omdat je niet afhankelijk bent van de conditie van de bodem in het gebied. Je kunt de bak immers zelf vullen met het grondmengsel. Mel Bartholomew is onder andere in India bezig met zijn Square Foot Gardening, het slaat enorm aan. Het is echt mijn droom om na mijn studie met de Makkelijke Moestuin de grens over te gaan."

Jelle's Makkelijke Moestuin kost € 25 en is te koop via de website www.makkelijkemoestuin.nl en de boekhandel. Op de website kun je het boek ook als e-book downloaden (voor e-reader of tablet zoals de Ipad).

Volgens Jelle is de vierkantemetermoestuin ook bijzonder geschikt voor scholen.

Wieden

Bijkomend voordeel van de Makkelijke Moestuin is volgens Jelle dat je nauwelijks hoeft te wieden. „We gebruiken onderin de bak altijd antiworteldoek, zodat er geen onkruid van onderaf in de bak komt. Door de opstaande randen waait er ook weinig onkruidzaad in de bakken en wat er wel in zit, haal je met de hand heel gemakkelijk weg omdat de grond zo los is."

